

**Сумський державний педагогічний університет
імені А.С.Макаренка**

Факультет іноземної та слов'янської філології

Кафедра теорії та практики романо-германських мов

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. декана факультету
іноземної та слов'янської
філології

Н.І. Кириленко
«30» серпня 2019 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Практична граматики французької мови**

галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

спеціальність 014 Середня освіта «Мова і література (французька)»

освітньо-професійна програма Середня освіта (Французька та англійська мови)

Перший рівень вищої освіти

Мова навчання французька

Погоджено науково-методичною
комісією факультету іноземної та
слов'янської філології

«30» серпня 2019 р.

Голова

Семенов О.М., д.пед.н., проф.

Розробники:

Боряк Н.О, ст. викл., Божко І.С., к.філ.н., ст. викл.

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри теорії та практики
романо-германських мов

Протокол № 1 від «28» серпня 2019 р.

Завідувач кафедри

Солощенко В.М., к.п.н., доцент

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни			
		денна форма навчання			
Кількість кредитів – 10	Перший (бакалаврський) рівень	Обов'язкова			
		Рік підготовки:			
1-й		2-й			
Семестр					
1-й		2-й	3-й	4-й	
Лекції					
-		-	-	-	
Практичні					
20		20	42	40	
Лабораторні					
-		-	-	-	
Самостійна робота					
70		68	18	18	
Консультації:					
		2		2	
Вид контролю:					
-	зал.	-	екз.		
Загальна кількість годин – 300					

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Основною метою практичного курсу граматики є передача студентам цілісної системи знань з цього аспекту вивчення / викладання сучасної французької мови, тобто оволодіння граматичною системою мови та вміння ефективно застосовувати отримані знання на практиці

Досягнення мети – оволодіння граматичною системою мови та вміння ефективно застосовувати отримані знання на практиці – передбачає розв'язання таких завдань:

- а) активне засвоєння студентами основних граматичних структур, які вживаються в усному і письмовому мовленні;
- б) розуміння студентами граматичних явищ/структур, які зустрічаються в мові сучасної художньої прози, публіцистики і наукової літератури;

- в) уміння граматично правильно (коректно) оформляти своє висловлювання іноземною мовою;
- г) розрізняти нормативні і варіативні форми граматики;
- д) розуміти і вживати граматичні форми/явища/структури відповідно до їх стилістичної значимості.

Курс *Практичної граматики французької мови* спрямований на формування у студентів інтегральної компетентності та набору загальних і фахових компетентностей.

Інтегральна компетентність передбачає здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання й практичні проблеми в галузі середньої освіти, що передбачає застосування теорій та методів освітніх наук і характеризується комплексністю й невизначеністю педагогічних умов організації навчально-виховного процесу в основній (базовій) середній школі.

Загальні компетентності передбачають:

ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, вести здоровий спосіб життя.

ЗК-3. Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК-6. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

Фахові компетентності передбачають:

ФК-1. Здатність до формування в учнів ключових і предметних компетентностей та здійснення міжпредметних зв'язків.

ФК-8. Здатність використовувати досягнення сучасної науки в галузі теорії та історії іноземної мови; теорії та історії зарубіжної літератури в практиці навчання у базовій загальноосвітній школі.

ФК-10. Здатність дотримуватися сучасних мовних норм з іноземної та державної мови, володіти іноземною мовою на рівні не нижче С1, використовувати різні форми і види комунікації в освітній діяльності, обирати мовні засоби відповідно до стилю і типу тексту.

ФК-11. Здатність використовувати когнітивно-дискурсивні вміння, спрямовані на сприйняття й породження зв'язних монологічних і діалогічних текстів в усній та письмовій формах державною мовою, іноземною мовою, володіти методикою розвитку зв'язного мовлення учнів у процесі говоріння й підготовки творчих робіт.

ФК-15. Здатність взаємодіяти зі спільнотами (на місцевому, регіональному, національному, європейському й глобальному рівнях) для розвитку професійних знань і фахових компетентностей, використовувати практичний досвід і мовно-літературний контекст для реалізації цілей освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Дисципліна не передбачає попереднього засвоєння якихось інших дисциплін, однак необхідне володіння базовими мовознавчими поняттями (морфема, підмет, присудок, додаток тощо), які повинні бути засвоєні протягом навчання у середній школі). Водночас дисципліна «Практична граматики французької мови» доповнює такі навчальні дисципліни, як «Вступ до мовознавства», «Практика усного та писемного французького мовлення», «Латинська мова» та є базою для вивчення таких дисциплін, як: «Теоретична граматики французької мови», «Лексикологія французької мови» та «Стилістика французької мови».

3. Результати навчання за дисципліною

Знання:	ПРЗ 4 ПРЗ 5	ПРЗ-4. Знання та розуміння сучасних філологічних і дидактичних засад навчання іноземних мов та зарубіжної літератури, мовних норм, соціокультурної ситуації розвитку іноземної мови, особливостей використання мовних одиниць у певному контексті, мовного дискурсу художньої літератури й сучасності. ПРЗ-5. Здатність реалізувати теоретичні й методичні засади навчання іноземної мови та зарубіжної літератури в базовій середній школі.
Уміння:	ПРУ 1 ПРУ 3 ПРУ 7 ПРУ 8	ПРУ-1. Уміння оперувати базовими категоріями та поняттями спеціальності. ПРУ-3. Володіння формами та методами виховання учнів на уроках і в позакласній роботі, уміння відстежувати динаміку особистісного розвитку дитини. ПРУ-7. Уміння порівнювати мовні та літературні факти, явища, оригінали творів (мови яких вивчаються) й українські переклади іншомовних художніх текстів, визначати їхні подібності й відмінності. ПРУ-8. Використання гуманістичного потенціалу іноземної мови та зарубіжної літератури для формування духовного світу юного покоління громадян України.
Комунікація:	ПРК 2 ПРК 3	ПРК-2. Володіння комунікативною компетентністю з української та іноземних мов (лінгвістичний, соціокультурний, прагматичний компоненти відповідно до загальноєвропейських рекомендацій із мовної освіти), здатність удосконалювати та підвищувати власний компетентнісний рівень у вітчизняному та міжнародному контексті. ПРК-3. Здатність забезпечувати діалог культур у процесі вивчення іноземних мов та зарубіжної літератури, створювати умови для міжкультурної комунікації.

4. Критерії оцінювання результатів навчання

90-100	Знання, навички та вміння студента оцінюються на <i>відмінно</i> , якщо він не має заборгованості з жодної форми контролю; якщо він вільно володіє базовими граматичними структурами; брав активну участь в обговоренні теоретичних питань на практичних заняттях; вміє вільно диференціювати та використовувати в усному та писемному мовленні граматичні часи та граматичні конструкції.
82-89	Знання, навички та вміння студента оцінюються на <i>добре (В)</i> , якщо він не має заборгованості з жодної форми контролю; вільно володіє теоретичними знаннями і вміє використовувати їх під час обговорення проблем на семінарських заняттях.
74-81	Знання, навички та вміння студента оцінюються на <i>С</i> , якщо він не має заборгованості з жодної форми контролю, володіє базовими теоретичними знаннями і застосовує їх при обговоренні практичних вправ на практичних заняттях.
65-73	Знання, навички та вміння студента оцінюються на <i>задовільно (D)</i> , якщо він має незначні прогалини в теоретичних знаннях з курсу, недостатньо активно брав участь в обговоренні базових проблем на семінарських заняттях.
60-64	Знання, навички та вміння студента оцінюються на <i>Е</i> , якщо він має прогалини в теоретичних знаннях з курсу. Рідко брав участь в обговоренні базових граматичних тем на практичних заняттях.
35-59	Знання, навички та вміння студента оцінюються на <i>FX</i> , якщо він пропустив більшу частину практичних занять без поважної причини (хвороба); не має теоретичних знань з курсу, не знає ключові лексичні одиниці.
0-34	Знання, навички та вміння студента оцінюються на <i>F</i> , якщо він систематично не відвідував заняття без поважних причин (хвороба); має значні прогалини в теоретичних знаннях з курсу, не вміє використовувати ключові граматичні структури.

Розподіл балів

I рік навчання

Розділ I			Розділ II			Сума
Поточний контроль	Самостійна робота	Контр. робота	Поточний контроль	Самостійна робота	Контр. робота	100
20	15	15	20	15	15	

II рік навчання

Розділ III			Розділ IV			іспит	Сума
Поточний контроль	Самостійна робота	Контр. робота	Поточний контроль	Самостійна робота	Контр. робота		100
20	20	10	10	10	5	25	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	задовільно
60 - 63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів навчання

Засоби діагностики: поточний контроль, тести, контрольні роботи.

Зразок завдання для контрольної роботи (фрагмент):

Présent de l'indicatif. Verbes du 3e groupe.

Conjuguiez les verbes.

1. Les étudiants (devoir) venir à temps à l'université, mais très souvent, ils (venir) en retard et on ne (pouvoir) rien faire.
2. D'abord, les étudiants (lire) et (traduire) le texte, puis ils (répondre) aux questions et ensuite ils (écrire) un petit résumé.
3. Tu (être) toujours de mauvaise humeur, tu ne (sortir) pas, tu (dormir) tout le temps, tu (devoir) changer les idées.
4. Quand mes parents (aller) à Paris, ils (descendre) toujours dans le même hôtel et ils (dire) que tout leur (convenir) là.
5. Elle n'(éteindre) jamais son portable, ça m'(énervé) On ne (pouvoir) jamais parler tranquillement.
6. Nous (croire) que vous (boire) beaucoup trop de bière.
7. Tu (connaître) cette jeune fille ? – Non, je (savoir) seulement qu'elle (faire) ses études à la Sorbonne où elle (apprendre) le droit.
8. Quel âge (avoir) vos enfants ? – Les jumeaux (avoir) dix ans et le petit (avoir) trois ans.

9. Les étudiants ne (comprendre) pas toujours ce qu'ils (entendre) sur les disques, c'est pourquoi ils (faire) beaucoup de fautes dans les questionnaires et ils (avoir) de mauvaises notes.
10. Les derniers temps, tu (mentir) souvent. Tu (pouvoir) expliquer pourquoi ?
11. Mes parents ne (savoir) pas toujours où je (aller), je ne leur (dire) pas avec qui je (sortir) et ce que je (faire)
12. Les enfants (devenir) insupportables, ils ne (consentir) jamais à rien, ils (dire) de gros mots et ils (mettre) n'importe quoi.
13. Qu'est-ce que vous (prendre) le matin ? – Je (prendre) du thé, mes parents (prendre) du café et mon petit frère (boire) du chocolat.
14. (Ouvrir) vos cahiers, s'il vous plaît, nous (écrire) une dictée.
15. Qu'est-ce que vous (faire) après les cours ? – Je (aller) au cinéma.

6. Програма навчальної дисципліни

6.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. Теперішній час дійсного способу. Іменник і прикметник.

Тема 1. Теперішній час і наказовий спосіб дієслів першої групи.

Дієвідмінювання дієслів першої групи в теперішньому часі дійсного способу (le présent de l'indicatif). Стверджувальна, заперечна та питальна форми. Наказовий спосіб: стверджувальна та заперечна форми. Особливості дієслів першої групи: дієслова на -ger, -ser, дієслова з «é» в передостанньому складі. Дієслова, у яких з'являється гравіс (accent grave). Дієслова, у яких відбувається подвоєння останнього приголосного звука. Дієслова на -ouer, -uuer, -ayer, -ier.

Тема 2. Теперішній час і наказовий спосіб дієслів другої та третьої груп.

Дієвідмінювання дієслів другої та третьої груп у теперішньому часі дійсного способу (le présent de l'indicatif). Стверджувальна, заперечна та питальна форми. Наказовий спосіб: стверджувальна та заперечна форми. Дієслова: être, avoir, aller, venir, tenir, lire, écrire, traduire, prendre, apprendre, comprendre, partir, faire, vouloir, pouvoir, devoir, voir, croire, boire, savoir, connaître, répondre.

Тема 3. Зворотні дієслова.

Дієвідмінювання зворотних дієслів у теперішньому часі дійсного способу (le présent de l'indicatif). Стверджувальна, заперечна та питальна форми (з інверсією підмета та без неї). Наказовий спосіб: стверджувальна та заперечна форми.

Тема 4. Іменник і прикметник.

Жіночий рід іменників і прикметників (le féminin des noms et des adjectifs). Жіночий рід, позначений зміною закінчення. Жіночий рід, позначений особливим суфіксом. Жіночий рід, позначений зміною форми визначника (déterminatif). Жіночий рід, позначений особливим словом. Іменники-назви осіб, що мають лише один рід. Множина загальних злі чуваних іменників.

Жіночий рід якісних прикметників. Множина якісних прикметників. Ступені порівняння (*degrés de comparaison* якісних прикметників).

Розділ 2. Часи дійсного способу (Indicatif)

Тема 1. Складний минулий час (le passé composé).

Утворення та вживання складного минулого часу. Дієслова, дієвідмінювані з допоміжними дієсловами *avoir* або *être*. Стверджувальна, заперечна та питальна форми (з інверсією підмета та без неї). Місце заперечення та прислівників при складному минулому часі. Вибір між допоміжними дієсловами *être* і *avoir*. Складний минулий час зворотних дієслів. Узгодження дієприкметника минулого часу (*le participe passé*) зворотних дієслів. Узгодження дієприкметника минулого часу з дієсловами, дієвідмінюваними з допоміжним *avoir*.

Тема 2. Незакінчений минулий час (l'imparfait). Давноминулий час (le plus-que-parfait).

Утворення та вживання незакінченого минулого часу. Уживання незакінченого минулого часу (*l'imparfait*) і складного минулого часу (*le passé composé*). Модальне вживання незакінченого минулого часу. Утворення та вживання давноминулого часу.

Тема 3. Простий майбутній час (le futur simple).

Утворення та вживання простого майбутнього часу. Утворення форми простого майбутнього часу дієслів першої групи. Неправильні дієслова. Простий майбутній час і близький майбутній час. Конструкції з простим майбутнім часом. Уживання часів у підрядному реченні умови.

Тема 4. Складний майбутній час (le futur antérieur). Майбутній у минулому. Узгодження часів.

Утворення та вживання складного майбутнього часу. Утворення та вживання майбутнього часу в минулому. Часові маркери та їх заміна у непрямій мові.

Розділ 3. Умовний спосіб (Conditionnel)

Тема 1. Теперішній час умовного способу (Conditionnel présent).

Утворення та використання теперішнього часу умовного способу. Значення ввічливості, поради (з дієсловами *devoir*, *falloir*, *faire mieux*, *le souhait*, *le désir* (avec les verbes *aimer*, *désirer*, *souhaiter*, *préférer*, *vouloir*), пропозиція *proposition* (*pourquoi est-ce que* + теперішній час умовного способу в заперечній формі), докір (з дієсловами *devoir* і *pouvoir*). Структура припущення. Уявні факти. Проектований задум. Невпевненість, сумнів. Конструкції: *on dirait*, *on croirait*. Сполучникові звороти: *au cas où*, *dans le cas où*, *dans l'hypothèse où*, їх використання. Умова та поступка, виражені через зворот *quand bien même*.

Тема 2. Минулий час умовного способу (Conditionnel passé).

Утворення та використання минулого часу умовного способу. Значення дуже ввічливого прохання, побажання, докору й осуду (з дієсловами *pouvoir*, *devoir*, *faire mieux*), жалю. Недійсне припущення в минулому. Прийменник + іменник / займенник: *avec* / *sans* тощо. Дієприслівник (*Gérondif*) + умовний спосіб. Передавання недостовірної інформації про минулі події. Сумнів.

Тема 3. Умовне речення зі сполучником «si».

Структури виразу умови та припущення. Сполучник «якщо» (si) + теперішній час у підрядному реченні, теперішній час, наказовий спосіб, простий майбутній час, близький майбутній час, складний майбутній час у головному реченні. Сполучник «якщо» (si) + незакінчений минулий час у підрядному реченні, теперішній / минулий час умовного способу (conditionnel) у головному реченні. Дієприслівник у підрядному реченні, умовний (conditionnel) / дійсний спосіб у головному реченні. Змішані структури.

Розділ 4. Subjonctif

Тема 1. Subjonctif présent.

Утворення subjonctif présent. Неправильні дієслова. Уживання subjonctif présent після дієслів і суб'єктивних виразів, що виражають наказ, дозвіл, заборону, бажання та хотіння, сумнів, потребу, почуття й емоції, безособове моральне судження, страх. Значення наказу до третьої особи.

Тема 2. Subjonctif passé.

Утворення subjonctif passé. Використання. Уживання subjonctif і дійсного способу (indicatif). Уживання subjonctif présent і subjonctif passé. Уживання subjonctif présent та простої форми інфінітива (infinitif présent). Уживання subjonctif passé та складної форми інфінітива (infinitif passé). Subjonctif у підрядних означальних реченнях.

Тема 3. Subjonctif у підрядних обставинних реченнях.

Subjonctif у підрядних обставинних реченнях мети, протиставлення та поступки. Підрядне речення, уведене через сполучник. Конструкції з прикметником. Конструкції з іменником. Subjonctif у підрядних обставинних реченнях умови, часу, причини та наслідку.

6.2. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Тема	Кількість годин, відведених на			
	лекції	практичні заняття	консультації	самостійну роботу
<i>Розділ 1. Le présent de l'indicatif. Le nom et l'adjectif</i>				
Тема 1. Теперішній час і наказовий спосіб дієслів першої групи	-	4		16
Тема 2. Теперішній час і наказовий спосіб дієслів другої та третьої груп	-	6		20
Тема 3. Зворотні дієслова	-	6		14
Тема 4. Іменник і прикметник	-	4		20
Разом за розділом		20		70
<i>Розділ 2. Les temps de l'indicatif</i>				
Тема 1. Складний минулий час (le passé composé)	-	6		20

Тема 2. Незакінчений минулий час (l'imparfait). Давноминулий час (le plus-que-parfait)	-	6		16
Тема 3. Простий майбутній час (le futur simple)	-	4		14
Тема 4. Складний майбутній час (le futur antérieur). Майбутній у минулому. Узгодження часів	-	4	2	18
Разом за розділом		20	2	68
<i>Розділ 3. Conditionnel</i>				
Тема 1. Теперішній час умовного способу (Conditionnel présent)	-	12		6
Тема 2. Минулий час умовного способу (Conditionnel passé)	-	14		6
Тема 3. Умовне речення зі сполучником «si»	-	16		6
Разом за розділом	-	42		18
<i>Розділ 4. Subjonctif</i>				
Тема 1. Subjonctif présent	-	12		6
Тема 2. Subjonctif passé	-	12		6
Тема 3. Subjonctif у підрядних обставинних реченнях	-	14	2	6
Разом за розділом	-	40	2	18
Разом годин	-	122	4	174

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Теперішній час і наказовий спосіб дієслів першої групи.	4
2	Теперішній час і наказовий спосіб дієслів другої та третьої груп.	6
3	Зворотні дієслова.	6
4	Іменник і прикметник.	4
5	Складний минулий час (le passé composé).	6
6	Незакінчений минулий час (l'imparfait). Давноминулий час (le plus-que-parfait).	6

7	Простий майбутній час (le futur simple).	4
8	Складний майбутній час (le futur antérieur). Майбутній у минулому. Узгодження часів.	4
9	Теперішній час умовного способу (Conditionnel présent).	12
10	Минулий час умовного способу (Conditionnel passé).	14
11	Умовне речення зі сполучником «si».	16
12	Subjonctif présent.	12
13	Subjonctif passé.	12
14	Subjonctif у підрядних обставинних реченнях.	14
	Усього годин	122

7. Рекомендовані джерела інформації

1. Боряк Н.О. Практична граматики французької мови. Навчальний посібник для студентів I курсу. – Суми: вид-во СумДПУ імені А.С. Макаренка, 2016.
2. Боряк Н.О. Практична граматики французької мови. Навчальний посібник для студентів II курсу – Суми: вид-во СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2015
3. Уділова Т.М. Вправи з граматики французької мови (рівень I). – Вінниця: НОВА КНИГА, 2010. – 360 с.
4. Maïa Grégoire. Grammaire progressive du français. Niveau débutant. – Paris : CLE International, 1997.
5. Maïa Grégoire, Odile Thièvenaz, Elisabeth Franco, Alina Kostucki. Grammaire progressive du français. Niveau intermédiaire. – Paris : CLE International, 2013.
6. Maïa Grégoire, Alina Kostucki. Grammaire progressive du français. Niveau perfectionnement. – Paris : CLE International, 2012.
7. Beaujeu С.-М., Carlier А., Mimran R., Torres М., Vrillaud-Meunier J. Grammaire. Cours de Civilisation française de la Sorbonne. – Vanves : Hachette FLE, 1991.
8. Попова И.Н., Казакова Ж.А. Грамматика французского языка. Практический курс. – Москва: Нестор Академик Паблишерз, 2008.
9. Isabelle Cholet, Jean-Michel Robert. Précis de conjugaison. Paris : CLE International, 2005.
10. Claire Miquel. Grammaire en dialogues. Niveau débutant. Paris : CLE International, 2016.
11. Claire Miquel. Grammaire en dialogues. Niveau intermédiaire. Paris : CLE International, 2007.

8. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

1. Підручники та навчальні посібники (перелік у п. 7).
2. Тести для діагностики успішності студентів.